

Posudek diplomové práce

Diplomantka: Michaela Hájková

Název práce: Vývoj a postavení prokuratury po únoru 1948

Oponentka: JUDr. et Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

Diplomová práce studentky závěrečného ročníku magisterského studia Fakulty právnické ZČU v Plzni Michaely Hájkové se zařadila mezi skupinu diplomových prací na Katedře právních dějin, které se věnují období československých právních dějin po roce 1948.

Škoda s ohledem na téma této diplomové práce je to, že diplomantka se ve své práci věnuje jednomu ze zajímavých témat jen z pohledu historického vývoje, a neprovádí analýzu a komparaci se současným stavem, jelikož v názvu není období ohraničeno konečným letopočtem. Krátká zmínka o situaci po roce 1989 je uvedena pouze v podkapitole 1.6. Hlavním tématem je otázka působení a postavení prokuratury dle obsahu práce v letech 1948 až 1989.

Na úvod je nutno poznamenat, že se autorka zhostila svého úkolu vcelku dobře. Studentka byla schopna provést zcela bohužel popisnou analýzu této problematiky, což je opět na škodu celé práce, zhodnotit složitý proces a jeho důsledky.

Diplomová práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do tří zásadních kapitol.

Prokuratura socialistického Československa byla dokonalým mocenským nástrojem v rukou stranických špiček. Její využívání, nebo přesněji řečeno zneužívání bylo přesným obrazem toho, do jaké míry totalitní moc respektovala či spíše nerespektovala práva svých občanů. Prokuratura byla všeobecným kontrolním orgánem kontrolujícím moc soudní, ale i moc výkonnou.

Uplatňovala se široce zásada vedoucí úlohy komunistické strany, při ovládnutí prokuratury a její činnosti, a to i přes hláсанou nezávislost prokuratury. Vzhledem k tomuto faktu prokuratura nemohla být a také v žádném případě nebyla objektivním orgánem.

Nemohla tak být ani proklamovaným orgánem strážce zákonnosti, její zásahy závisely pouze na její vlastní úvaze, nebo na příkazech z řad politického centra, je tedy zcela jasné, že její činnost byla velmi často pod vlivem tehdejších komunistických politických direktiv.

Prokuratura byla orgánem, který de facto sám sebe spravoval a též i kontroloval, čímž se stala navenek velmi neprůhlednou institucí. Její působnost byla vymezena tak široce, mohla zasahovat prakticky do všech oblastí výkonu státní moci.

Kapitola první diplomové práce se věnuje popisu systému organizace prokuratury, jednotlivé složky soustavy a jejich vzájemné vztahy v příslušném sledovaném období.

Ve druhé kapitole se autorka soustředila na popis vybraných pravomocí, které byly prokuratuře svěřeny příslušnými zákony.

Kapitola třetí diplomové práce je věnována některým případům, kdy prokuratura využívala svá oprávnění v praxi. V této části práce se autorka bohužel zaměřila jen na notoricky známá, nezákonná jednání prokuratury a justice na konci 40. let a na začátku 50. let 20. století a jak se režim s těmito nezákonnostmi následně vypořádal. Uvedla např. proces s Miladou Horákovou, Rudolfem Slánským, farářem Toufarem atd. Je na škodu této diplomové práce, že autorka si při svém „bádání“ nedala tu práci a nevěnovala se archivní činnosti, kdy mohla sama objevit ještě mnohé, čtenáři méně známé případy, kdy prokuratura nezákonně zasahovala.

V závěru své kvalifikační práce autorka hodnotí výsledky svého „výzkumu“, ale bohužel nedochází k žádným zajímavým závěrům, které by se např. mohly stát předmětem diskuse v rámci obhajoby diplomové práce. Práce je zcela popisného charakteru.

Po formální stránce je nutno konstatovat, že autorka dodržela normu předepsanou pro psaní diplomových prací, čerpala z dostupných pramenů a literatury, uvedla poznámky do textu. Při svém výzkumu je na škodu celé práci, že autorka nevyužila ke svému bádání více zdrojů, a to obzvláště archivního charakteru, které v této diplomové práci zcela postrádám. Práce obsahuje anglické resumé.

I přes shora uvedené skutečnosti doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji známku dobře až velmi dobře.

Otázka k obhajobě:

Úloha Státního soudu a Státní prokuratury

V Plzni 21.4.2018

JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

